Olga Pashchenko

tekst: Olga de Kort

Klavecimbel, orgel, fortepiano en piano, al deze instrumenten behoren tot het werkterrein van Olga Pashchenko. Ze behoort tot de uitzonderlijke, breed georiënteerde klavierspelers, die alle toetsinstrumenten professioneel bespelen. Olga is een graag geziene gast op het Festival Oude Muziek Utrecht en kan zich tot een van de vaste bespelers van de Conrad Graf fortepiano uit 1824 in het Beethoven Haus in Bonn rekenen. Ze geeft fortepiano-les aan het Conservatorium van Amsterdam en piano, pianoforte en klavecimbelles aan het Gentse Conservatorium. Ze geeft recitals, speelt regelmatig kamermuziek en heeft drie soloalbums met muziek op historische instrumenten op haar naam staan. Haar laatste opname – die zij met Alexei Lubimov, haar voormalige leraar aan het Conservatorium van Moskou, maakte – is gewijd aan Jan Ladislav Dussek (1760-1812). Hier bespeelt Olga Pashchenko een historische fortepiano, maar over een maand zit ze tijdens het Winteravonden aan de Amstel festival achter een Bechstein uit 1898.

Bent u een klavierspeler die alle instrumenten even graag bespeelt, of vindt u het gewoon moeilijk om een keuze te maken?

'Ik ben al vanaf mijn kindertijd in álle toetsinstrumenten geïnteresseerd. In het begin was ik voornamelijk onder de indruk van klavecimbel. Dat komt waarschijnlijk omdat mijn vader vroeger lp's met oude muziek had, waaronder de opnamen van Gustav Leonhardt. Ik heb als kind zelfs een brief aan Sinterklaas geschreven: 'Beste Sinterklaas, geef me alstublieft een klavecimbel cadeau'. Klein als ik was vond ik het al interessant om instrumenten te leren kennen die ook Bach ooit kende. Aan de Gnessin Muziekschool kreeg ik klavecimbelles van Olga Martynova, naast mijn hoofdvakstudie piano bij Tatjana Zelikman. Vervolgens ging ik aan de faculteit van oude en moderne instrumenten van Alexei Lubimov aan het Tsjaikovski Conservatorium in Moskou studeren. Daar ontdekte ik het 'hammerklavier' en begon met mijn orgelstudie bij Alexei Schmitov. Ik had net daarvoor tijdens een masterclass in Italië op mijn eerste orgel gespeeld en werd op slag verliefd op het barokorgel.'

U schakelt dan ook ogenschijnlijk moeiteloos om van een naar het andere instrument?

'Het liefst zou ik muziek willen spelen op een instrument waarvoor deze ook is gecomponeerd. Chopin bijvoorbeeld op een Erard, Beethoven op een Graf en Bach op een barokorgel of een klavecimbel. Alles bij benadering natuurlijk, anders moet je dat bij alle muziek tot op het jaar toe exact verifiëren. Maar als er alleen een vleugel beschikbaar is, speel ik daar ook gewoon op. Muziek is tenslotte één, ongeacht voor welk instrument is zij geschreven.

Kennis van de historische context en diverse instrumenten helpt een musicus zijn horizon te verbreden en veel meer klankkleurervaring op te doen. Als je weet hoe Beethoven op een Graf klinkt, beïnvloedt dat onvermijdelijk jouw spel op een moderne vleugel. Je zoekt naar andere kleuren en begrijpt ineens hoe je dit of dat moment ook anders kan spelen. Je hoeft niet alles tot het kleinste detail op een ander instrument na te doen, maar je kunt wel bepaalde momenten benadrukken en iets in je spel aanpassen. Uiteindelijk verandert je benadering van de muziek, waardoor je Rachmaninoff nooit met dezelfde aanslag zal spelen als Beethoven.'

Dat veronderstelt ook veel kennis van alle instrumenten en hun eigenschappen?

'Met een instrument is het net als met mensen, je kom je oude bekenden tegen en je krijgt er nieuwe kennissen bij. Om te beginnen probeer je een instrument te begrijpen en achter zijn mogelijkheden, beperkingen en klankkleurenpalet te komen. Het wordt een levendig gesprek, tussen jou en je instrument, als je het zo kan noemen. Je kijkt naar wat dit instrument aan jou voorstelt en kan bieden, en je probeert het in een historische context te plaatsen

Er zijn ontzettend veel instrumenten en allemaal verschillen ze van elkaar. Instrumentenbouwers waren niet voor niets voortdurend bezig om iets nieuws uit te proberen, waardoor bijvoorbeeld het Franse, Weense of Engelse mechaniek zo anders is. Men gaf ook gehoor aan de wensen van elke nieuw koper en dat leverde veel unieke instrumenten op'.

Voor uw nieuwe CD met Alexei Lubimov 'arrangeerde' u 'een ontmoeting' tussen twee pianofortes uit verschillende tradities.

'Ja, voor Dusseks *Concert voor twee piano's* hebben wij voor de replica's van een Weense Walther van McNulty en een Engelse Clementi van Chris Maene gekozen. In het verleden wedijverden deze twee wel eens met elkaar. Dat maakt het nog interessanter om deze instrumenten, die de componist goed kende, naast elkaar te zetten. Ze vullen elkaar uitstekend aan.'

Ook Dussek zelf was een bijzondere componist die geen contrasten en verschillen uit de weg liep...

'In zijn tijd was hij overal te vinden: in Bohemen, Londen, Parijs en zelfs bij Catharina II in Sint-Petersburg. Als je naar zijn muziek luistert, hoor je Mozart en Chopin tegelijk, zo dicht staat Dussek bij zowel de klassieken als romantici. Deze balans vind ik heel interessant, dat laat zien hoe de nieuwe ideeën geleidelijk geïntroduceerd werden en nog een tijdje naast de oude bleven bestaan. Ik vind het fascinerend om te horen hoe verschillend Dusseks muziek op diverse instrumenten klinkt: klassiek op de vroege instrumenten, en heel romantisch op de latere.'

In deze opname worden jullie bijgestaan door het Finnish Baroque Orchestra. Samen hebben jullie een echte reconstructie van Dusseks Pianokwintet in f gedaan.

'Wij hebben inderdaad veel onderzoek naar verschillende uitgaven gedaan en alle verschillen in kaart gebracht. Voor strijkers van het *Pianokwintet* zou nu een nieuwe redactie niet misstaan. Bij het *Concert voor twee piano's* heeft Alexei Lubimov zelfs een aparte pauken-partij gevonden, die we ook toegevoegd hebben. Dit concert heeft trouwens ook *Sinfonia Concertante* als tweede naam. Het gaat uit van gezamenlijk musiceren en heeft weinig van het solist met begeleiding-principe. Gelukkig hadden we een uitstekende klik met alle orkestmusici, en konden we met veel plezier muziek met elkaar maken.'

In december neemt u deel aan het Winteravonden aan de Amstel- festival in de Amsterdamse Hermitage. Dat is niet de eerste keer dat u tijdens de Winteravonden optreedt. Wat spreekt u aan bij dit festival?

'Ik ben blij dat dit festival met Russische kamermuziek in Nederland bestaat. Met zijn link naar de door Sviatoslav Richter georganiseerde Decemberavonden-concerten in het Poesjkin Kunstmuseum in Moskou, herinnert het festival me aan mijn kindertijd, toen ik deze concerten graag bezocht. Dat het in het museum plaatsvindt en ieder jaar thematisch met een tentoonstelling in de Hermitage is verbonden, is ook een bijzonder pluspunt. Dit jaar is er een expositie *Classic Beauties* met acht werken van Canova, en het festivalprogramma maakt een uitstapje naar het neo-classisisme. Ik speel een programma met Rosanne Philippens, waar Beethoven en Stravinsky's *Pulcinella* naast elkaar klinken. Ook speel ik mee in een programma met de Italiaanse invloeden in de Russische muziek, zoals Glinka's *Variaties op een thema* uit Bellini's opera *'I Capuleti e i Montecchi'*, en zijn *Divertimento brillante* op thema's uit Bellini's opera *La Sonnambula* voor piano en strijkkwintet. Het aantrekkelijke van een festival is dat je de kans krijgt om samen met je collega's de meest uiteenlopende projecten te realiseren en je aandacht zowel op tradities als nieuwe ontwikkelingen te vestigen. En als al die ideeën en projecten dan ook nog eens verband houden met mijn moederland Rusland én mijn nieuwe thuisland Nederland, zijn ze gewoon onweerstaanbaar voor mij.'

INFO
www.winteravondenaandeamstel.nl

YPF PIANO COMPETITION 2019
GRAND PRIX YOURI EGOROV

09.02.2019
JURY CONCERT

10.02.2019
FINALE

JURY
Dimitri Alexeev
Boris Berman
Pascal Devoyon
Jean-Claude Vanden Eynden
Edith Fischer
Ching-Yun Hu
Einav Yarden
Sieuwert Verster (chair)

TICKETS www.ypf.nl

09.02.2019 - 10.02.2019 MUZIEKGEBOUW AAN 'T IJ
25.01.2019 - 08.02.2019 CONSERVATORIUM VAN AMSTERDAM
VOORRONDES **TOEGANG VRIJ**

SparkOptimus · EGON · LOYENS LOEFF · HEINEKEN · EGERIA · wealth management partners · DE BRAUW BLACKSTONE WESTBROEK · Muziekgebouw · BROEKFOUNDATION · SEC Stichting Educatie en Cultuur · Dioraphte · NEDERLANDSE LOTERIJ · Henri Moerel Foundation · Conservatorium van Amsterdam Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten